

Nabijheid zonder woorden

Het Leonardus Hospice in Hengelo beschikt sinds enige tijd over een koppelbed. Daardoor kan met weinig inspanning van het bed van de gast een royaal tweepersoonsbed gemaakt worden. Dit biedt familie of naasten de gelegenheid om een of meer nachten samen met de gast door te brengen. Het blijkt een schot in de roos en er wordt dankbaar gebruik van gemaakt. Zoals de familie Oei. Antenne-redacteur Gerda Leeuw, tevens vrijwilliger in Leonardus Hospice, zag met eigen ogen hoe waardevol de inzet van een koppelbed kan zijn.

‘Op een morgen kwam ik in de kamer van onze gast mevrouw Oei, en zag dat dochter Lely en kleindochter Lotus naast haar in het koppelbed lagen. Dat was zo hartverwarmend om te zien dat ik na het overlijden van de gast in gesprek ben gegaan met beiden.’ De familie vond het prima om daarvan verslag te doen in Antenne.

Zo dichtbij als mogelijk

Dochter Lely vertelt dat ze altijd al heel fysiek is geweest. Ze kroop vaak dicht tegen haar moeder, mevrouw Oei, aan en pakte haar graag vast. Het koppelbed bood de mogelijkheid om ook in de laatste fase van het leven van haar moeder zo dichtbij als mogelijk te zijn. Het samen liggen en slapen geeft een gevoel van gelijkwaardigheid. Meer dan dat je in een stoel naast het bed zit, aldus Lely. Het bed geeft een andere nabijheid en geeft je de mogelijkheid die ruimte te pakken die goed voelt. Je kunt tegen elkaar aan liggen of iets meer afstand nemen en de zieke kan nog even je hand pakken, als ze

dat wil. Er is een vorm van wederkerigheid. Lely vertelt dat haar moeder soms haar arm pakte en dat ze voelde wanneer haar moeder onrustig werd of heel erge jeuk had.

Heel faciliterend

Haar moeder bleef tot het einde toe heel helder, maar praten met haar moeder ging steeds moeilijker. Dat was ook niet belangrijk, vindt Lely. Het ging om nabijheid. Het koppelbed was daar heel faciliterend voor en niet alleen 's nachts. Ook zonder dat bed hadden we wel bij haar gelegen, maar een gewoon bed ligt toch ongemakkelijk. Lely kijkt met veel dankbaarheid terug op deze laatste periode. Ze waardeert de wijze waarop haar moeder de tijd heeft genomen haar

*‘Het koppelbed
blijkt een schot in
de roos en er wordt
dankbaar gebruik
van gemaakt’*

leven rond te maken, zoals het benoemen van de pijn van dingen en het heeft kunnen delen met haar kinderen. Het is troostrijk voor degenen die ze achterliet. Daar heeft de veilige omgeving van het hospice zeker aan bijgedragen.

Laatste ‘logeerpartij’

Lotus, de 10-jarige kleindochter van mevrouw Oei, vertelt dat ze het fijn vond om in het hospice bij haar oma te zijn. Haar moeder had haar goed voorbereid en omdat ze er vaak was, had ze veel tijd om afscheid te nemen. Ze had een heel goede band met haar oma, ze ging er vaak logeren en kroop dan bij haar in bed. Nu zou het de laatste

‘logeerpartij’ worden. Ze heeft nog drie keer bij oma in het koppelbed gelegen en haar af en toe over het zachte, grijze haar geaaid. Praten met oma lukte op het laatst niet meer, maar ze kon wel merken dat oma het fijn vond. Lotus vond het ook wel een beetje spannend om naast haar te liggen en soms had ze er moeite mee, maar: ‘Ik wist dat het niet anders kon’, aldus deze heel lieve, wijze kleindochter.

Heel veel troost

Greta Schiphorst, coördinator in het hospice, vertelt dat in haar vorige werk als lid van het consultteam van het ziekenhuis het koppelbed heel erg werd gepromoot. Ze hoorde dat je bij de Stichting Roparun een aanvraag kon doen voor zo'n bed. Op dit moment is verspreid over Twente een aantal van deze koppelbedden door Roparun geschonken aan hospices. Door zo'n koppelbed kun je van iedere kamer in het hospice een familiekamer maken, waardoor het voelt als ‘bijna thuis’. Tijdens de nazorggesprekken wordt vaak benoemd hoe belangrijk het was dat de mogelijkheid bestond om samen nog de nacht door te kunnen brengen. Soms wordt er niet eens gebruik van gemaakt maar dat het kan, geeft rust. Het valt op dat niet alleen de partner van de gast maar ook kinderen, kleinkinderen en goede vrienden er gebruik van maken. In sommige culturen is het vanzelfsprekend(er) dat je de stervende niet alleen laat en wordt het bed ook overdag gebruikt en liggen er soms meerdere mensen in het koppelbed. In het nagesprek hoort de coördinator ook terug dat door de nachten samen door te brengen er soms mooie gesprekken worden gevoerd, gezegd wordt wat nooit gezegd werd en losse eindjes aan elkaar worden geknoopt. Dat geeft rust voor de gast en biedt heel veel troost voor de nabestaande(n).

Gerda Leeuw